

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.10. 2020 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił G. P. umorzenia należności z tytułu składek. Decyzja zawierała pouczenie o możliwości odwołania się do sądu w terminie miesiąca. /decyzja – akta ZUS /

Decyzja została dręczona wnioskodawczyni w trybie doręczenia zastępczego w postępowaniu administracyjnym z dniem 6.11. 2020 roku (przesyłka pozostawiona w urzędzie pocztowym na okres 14 dni w dniu 23.10.2020, podwójnie awizowana) .

/przesyłka – k. 26 akt ZUS/

Wnioskodawczyni w piśmie z dnia 28.12. 2020 r, wniosła przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji z dnia 19.10.2020 r, podnosząc, że z uwagi na stan zdrowia (schorzenia kardiologiczne), przeoczyła pismo. Dopiero pismo z dnia 15.12.2020 r o zakończeniu postępowania skłoniło ją do poszukiwań wyjaśnień na (...) oraz telefonicznie. /odwołanie – k. 3 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania, z uwagi na jego złożenie po terminie.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 9.03.2022 r Sąd postanowił kontynuować postępowanie i dopuścić odwołanie do dalszego procedowania.

/e – prot. Z dnia 9.03.2022 r 00:19:23/

Na rozprawie w dniu 10.03.2023 r pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie o nieobciążanie wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego. Pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według wartości przedmiotu sporu.

/e – prot. 00:05:15/

Sąd ustalił, co następuje:

W marcu 2019 r wnioskodawczyni otrzymała skierowanie do poradni kardiologicznej. W marcu 2019 r przebywała na izbie przyjęć z rozpoznaniem migotania i trzepotania przedsionków. Stwierdzono konieczność przyspieszonej konsultacji kardiologicznej i brak wskazań do hospitalizacji w trybie pilnym

./skierowanie – k. 19, karta informacyjna – k. 67,68/

Wnioskodawczyni zamieszkuje w Ł. przy ul. (...) m42.

/okoliczność bezsporna/

Przesyłka zawierająca sporną decyzję została awizowana w dniu 23.10.2020 r z powodu nieobecności adresata. Zawiadomienie o nadejściu przesyłki pozostawiono w oddawczej skrzynce pocztowej adresata, a list pozostawiono do odbioru w Filii Urzędu Pocztowego (...).W dniu 2.11. 2020 r przesyłkę awizowano powtórnie. Ostatecznie list został zwrócony do nadawcy w dniu 9.11.2020 r z powodu niepodjęcia w terminie.

/pismo – k. 42/

Ubezpieczona nie była w stanie wskazać, co robiła w listopadzie 2020 roku. Nie odebrała przesyłki ZUS. Rok wcześniej przebywała w szpitalu. Leczyła się u lekarza pierwszego kontaktu. Mieszka z mężem, który mógł wnieść odwołanie. Mąż odbiera korespondencję i awiza. W okresie od czerwca do grudnia 2020 r nie odnotowano wizyt lekarskich. Wizyty miały miejsce w 2019 roku – kwietniu, maju, czerwcu, październiku, grudniu 2019, styczniu, marcu, maju 2020r (w czasie tej wizyty odnotowano „inulinooporność”) oraz luty 2021 r. W czasie tej ostatniej wizyty odnotowano, że pacjentka czuje się dość dobrze i prosi o kontynuację leczenia.

/zeznania wnioskodawczyni – e – prot. Z dnia 22.09.2021 r 00:05:12 w zw. E – prot. Z dnia 10.03.2023 00:01:59 , dokumentacja medyczna – k. 47 – 70/

W dniu 25.09.2021 roku przeprowadzono konsultację psychiatryczną wnioskodawczyni. Powodem zgłoszenia była ocena stanu psychicznego. W czasie wywiadu podała, m.in. że: w 2020 r pogorszeniu uległ jej stan psychiczny „lęk mi urósł”, „odcięłam się od wszystkich”, negatywnie na nią wpłynęła kwestia pandemii. W czasie badania ustalono, że jest prawidłowo zorientowana allo – i autopsychicznie, świadomość jasną, nastrój chwiejny, bez objawów psychozy, stan psychiczny stabilny, lęk i niepokój są objawami decydującym. Rozpoznano zaburzenia adaptacyjne.

/dokumentacja medyczna – k. 73 -75/

Wnioskodawczyni aktualnie utrzymuje się z emerytury w kwocie 886,40 zł. Mieszka z mężem, który otrzymuje miesięcznie 1300 zł. Ma na utrzymaniu niepełnosprawnego syna i zadłużenie w kwocie ok. 40000 zł.

/zeznania wnioskodawczyni – e – prot. Z dnia 10.03.2023 00:01:59/

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie należy podnieść, że Sąd nie był związany postanowieniem wydanym na rozprawie w przedmiocie przyjęcia odwołania wnioskodawczyni do dalszego procedowania, albowiem nie zostało wydane formalne postanowienie w przedmiocie odmowy odrzucenia odwołania, od którego przysługiwałoby stronie prawo do wniesienia zażalenia. Wniosek o odrzucenie odwołania został wyraźnie sformułowany w treści odpowiedzi na odwołanie i do dnia zamknięcia rozprawy nie został formalnie rozstrzygnięty. Jednocześnie brak było podstaw do orzekania o możliwości przywrócenia terminu do wniesienia odwołania wobec treści art. 477⁹ § 3 kpc. Postępowanie szczególne regulowane przepisami art. 477⁸ kpc i następne, nie zna instytucji przywrócenia terminu w rozumieniu art. 168 i nast. (tak wyr. SA w Rzeszowie z 6.12.1994 r., III AUr 344/94, OSA 1995, Nr 1, poz. 9, post. SA w G. z 6.6.1994 r., III AUz 61/94, PP 1995, Nr 5, s. 46, postanowienie SN z dnia 12.05.2021 r, I (...) 182/21, postanowienie SA w Gdańsku z dnia 28.02. 2013, III AUz 24/13). Zatem ostateczna decyzja w przedmiocie rozpoznania, czy odwołanie zostało wniesione w terminie mogła zapaść w dniu orzekania.

Należy wskazać, że wnioskodawczyni doręczono sporną decyzję w trybie doręczenia zastępczego.

Dowód doręczenia adresatowi przesyłki jest dokumentem urzędowym, potwierdzającym fakt i datę doręczenia pisma zgodnie z danymi na dokumencie tym umieszczonymi (por.m.in. wyrok NSA z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt II OSK 2420/15, dost. (...)). Wobec dwukrotnego awizowania przesyłki urzędowej przez pracownika operatora pocztowego i wobec upływu terminu jej podjęcia u tego operatora, doręczenie przesyłki korzysta z domniemania jej doręczenia. Źródłem owego domniemania jest konieczność zapewnienia skutecznego dostarczenia przesyłki, w sytuacji gdy pomimo pozostawionej przez pracownika operatora pocztowego informacji o awizacji przesyłki odbiorca miał możliwość zapoznania się z treścią przesyłki, jednak tego nie uczynił (por. wyrok NSA z dnia 13 października 2015 r., sygn. akt II OSK 2277/15, dost. (...))./tak wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 7.12.2021 r, I SA/R. 702/21/

Wbrew twierdzeniom odwołującej do doręczenia w trybie zastępczym wnioskodawczyni nie znajdzie zastosowania art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 16.04.2020 r o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2/ Dz.U.2023.201 t.j/ zgodnie z którym nieodebranych pism podlegających doręczeniu za potwierdzeniem odbioru przez operatora

pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, których termin odbioru określony w zawiadomieniu o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru przypadają w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie można uznać za doręczone w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz przed upływem 14 dni od dnia zniesienia tych stanów. Przepisu tego nie stosuje się m.in. do przesyłek wysyłanych do ani wysyłanych przez, m.in. organ administracji publicznej, którym niewątpliwie jest organ rentowy. (ust. 2 pkt. 4a)

Na mocy art. 477⁹ § 1 i 3 k.p.c., odwołania od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Powyższe oznacza, że wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego z uchybieniem miesięcznego terminu powoduje, iż ubezpieczony zostaje pozbawiony prawa do merytorycznego rozpoznania zarzutów co do istoty sprawy, podniesionych w odwołaniu. Dlatego też Sąd stosując art. 477⁹ § 3 kpc, musi ocenić całokształt okoliczności, które spowodowały przekroczenie terminu do wniesienia odwołania, a przede wszystkim aspekt zawinienia składającego odwołanie (choć nie wskazano przesłanki winy jako wykluczającej odwołanie po terminie) oraz ewentualnych przyczyn od niego niezależnych. Ocena, czy przekroczenie terminu było nadmierne oraz czy nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się, jest pozostawione ocenie sądu. Sąd ma możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie, przy czym niezbędne jest jednoczesne spełnienie się obu warunków: przekroczenie terminu nie może być nadmierne, zaś jego przyczyna musi być niezależna od odwołującego się (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2006 r., III UK 168/05, Lex nr 277825).

W orzecznictwie sądowym do niezawinionych przez stronę przyczyn uchybienia terminu zalicza się np. nagła choroba strony, która rzeczywiście uniemożliwia podjęcie czynności procesowych, przerwa w komunikacji, powódź, udzielenie stronie wadliwej informacji co do terminów zaskarżenia, a także nieprawidłowość w doręczeniu pisma sądowego. Przy ocenie istnienia lub braku winy w uchybieniu terminu procesowego jako kryterium przyjmuje się obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od osoby przejawiającej dbałość o własne, życiowo ważne sprawy. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1972 r. II CRN 448/71, opubl. w OSP 1972, Nr 7-8, poz. 144; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1999-04-14, II UKN 555/98 opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr 14, poz. 561, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008-04-25, sygn. I UZ 1/08, niepubl.).

Sąd nie odrzuci odwołania od decyzji organu rentowego na podstawie art. 477⁹ § 3 k.p.c. tylko wówczas, gdy bezspornie stwierdzi, że przekroczenie ustawowego terminu nie jest nadmierne i że nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W pozostałych przypadkach jest obowiązany odrzucić odwołanie. Odrzucając odwołanie na podstawie powyższego przepisu sąd uzasadnia, że nie wystąpiły wskazane w nim obie przesłanki potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie./postanowienie SN z dnia 25.08.2021 r, (...) 295/21/

Przesłanki upoważniające sąd do nieuwzględnienia przekroczenia terminu muszą zachodzić kumulatywnie; mają one charakter ocenny i zależą od całokształtu okoliczności sprawy, w związku z czym nie dadzą się uogólnić.

W świetle okoliczności sprawy uznać należy, że wnioskodawczyni w sposób prawidłowy doręczono decyzję, a odwołanie zostało wniesione po ustawowym miesięcznym terminie.

Odnosząc się do argumentów odwołującej się, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że odwołanie nie zostało złożone w terminie z przyczyn niezależnych od ubezpieczonej. W ocenie Sądu Okręgowego wysuwane argumenty w tym zakresie, stanowiły jedynie próbę obrony stanowiska procesowego strony, bowiem w wyniku doręczenia zastępczego wnioskodawczyni otrzymała sporną decyzję.

Wnioskodawczyni w odwołaniu podniosła, że z uwagi na schorzenia kardiologiczne przeoczyła wydaną decyzję. Przesłuchiwana wskazywała, że nie wie, co robiła w listopadzie 2020 roku, nie otwierała jednak nikomu. Nie odwołała się, bo nie otrzymała decyzji. Przy czym mieszkała z mężem, który miał klucz do skrzynki i sprawdzał korespondencję, w tym awizo. Mógł on też wnieść odwołanie do sądu. Podniosła także, że nie otrzymała żadnego awiza. Przy czym z informacji przedstawionej przez pocztę wynika, że przesyłka zawierająca sporną decyzję została awizowana w dniu 23.10.2020 r z powodu nieobecności adresata. Zawiadomienie o nadejściu przesyłki pozostawiono w oddawczej skrzynce pocztowej adresata, a list pozostawiono do odbioru w Filii Urzędu Pocztowego (...).W dniu 2.11. 2020 r przesyłkę awizowano powtórnie. Ostatecznie list został zwrócony do nadawcy w dniu 9.11.2020 r z powodu niepodjęcia w terminie. Wnioskodawczyni nie wykazała, by wszczęła jakiegokolwiek postępowanie reklamacyjne na poczcie. Zatem należało przyjąć, iż doręczenie było prawidłowe.

Odnosząc się do twierdzeń w zakresie stanu zdrowia wnioskodawczyni, który miał wpłynąć na to, że nie mogła odebrać przesyłki i wnieść odwołania w terminie (niezależnie od tego, że wnioskodawczyni mieszkała z mężem, który mógł odebrać przesyłkę) , to należy wskazać, że w marcu 2019 r przebywała na izbie przyjęć z rozpoznaniem migotania i trzepotania przedsionków. Stwierdzono konieczność przyśpieszonej konsultacji kardiologicznej ale brak wskazań do hospitalizacji w trybie pilnym. Leczyła się u lekarza pierwszego kontaktu. Wizyty miały miejsce w 2019 roku – kwietniu, maju, czerwcu, październiku, grudniu 2019, styczniu, marcu, maju 2020r (w czasie tej wizyty odnotowano „inulinooporność”). W okresie czerwiec – grudzień 2020 brak było jakichkolwiek wizyt lekarskich. Wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni nie świadczy to o pogorszeniu stanu zdrowia, skoro wcześniej regularnie odbywała wizyty lekarskie, jeśli nie osobiście to za pośrednictwem męża, także w okresie pandemicznym. Także w czasie wizyty w lutym 2021 r odnotowano, że pacjentka czuje się dość dobrze i prosi jedynie o kontynuację leczenia. Poza tym wnioskodawczyni w grudniu 2020 r podejmowała czynności urzędowe w pełnym zakresie.

W dniu 25.09.2021 roku, a więc już w toku procesu przeprowadzono konsultację psychiatryczną wnioskodawczyni. Powodem zgłoszenia była ocena stanu psychicznego. W czasie wywiadu podała, m.in. że: w 2020 r pogorszeniu uległ jej stan psychiczny (bez określenia konkretnego okresu) „lęk mi urósł”, „odcięłam się od wszystkich”, negatywnie na nią wpłynęła kwestia pandemii. W czasie badania ustalono, że jest prawidłowo zorientowana allo – i autopsychicznie, świadomość jasną, nastrój chwiejny, bez objawów psychozy, stan psychiczny stabilny, lęk i niepokój są objawami decydującym.

W ocenie Sądu wnioskodawczyni nie zachowała należytej staranności, nie odbierając prawidłowo doręczanej przesyłki. Przedstawiona dokumentacja medyczna nie potwierdza, że stan zdrowia wnioskodawczyni uniemożliwił jej odebranie tej przesyłki i w konsekwencji złożenie odwołania w terminie.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie co prawda opóźnienie nie jest nadmierne, ale podnoszone przez wnioskodawczynię okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że odwołanie po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych od ubezpieczonej.

Mając wszystko powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477⁹ § 3 k.p.c. odrzucił odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z kolei § 3 w/w przepisu przewiduje, że do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Przytoczone normy statuują dwie podstawowe zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu: zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Jednocześnie dla oceny, czy strona przegrała sprawę,

obojętne jest, czy ponosi ona winę prowadzenia procesu oraz czy uległa ona co do istoty, czy tylko ze względu na przeszkody formalne (por. postanowienie SN z 9.10.1967 r., I CZ 81/67, niepubl.).

Możliwość odstępstwa od powyższej zasady wprowadza art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten pozostawia sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik (art. 98 k.p.c.) nie dało się pogodzić z zasadami słuszności.

Należy przyjąć, że art. 102 k.p.c. może być stosowany w zależności od konkretnego stanu faktycznego. Kodeks postępowania cywilnego nie definiuje pojęcia wypadków „szczególnie uzasadnionych”, wobec czego ich kwalifikacja należy do sądu orzekającego. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym posłużenie się przez ustawodawcę tym pojęciem powoduje, że sąd orzekający ma swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu (postanowienie SN z 24.10.2013 r., IV CZ 61/13, LEX nr 1389013), a rozstrzygnięcie na podstawie art. 102 k.p.c. jako mające charakter dyskrecjonalny, ogranicza kontrolę instancyjną w tym zakresie do sytuacji, gdy zastosowanie art. 102 k.p.c. nie zostało w ogóle uzasadnione, bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie (postanowienie SN z 18.04.2013 r., III CZ 75/12, LEX nr 1353220).

Oparcie rozstrzygnięcia o kosztach procesu na jednej z uzupełniających zasad orzekania o kosztach, czyli m.in. art. 102 k.p.c., powinno być poprzedzone stwierdzeniem, że zaistniała w sprawie sytuacja wskazująca na celowość wyłączenia normy ogólnej, podyktowanego przewidzianymi w nich względami. Możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążenia jej w ogóle tymi kosztami uzależniona jest, stosownie do art. 102 k.p.c., od wyłonienia się w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, wskazujących że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy - charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem - sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego. Należy zgodzić się też z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 20.01.2016 r. III AUz 90/15 (Legalis nr 1532921), że szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art.102 k.p.c. to także sytuacja wystąpienia w sprawie niejednoznacznych ocen prawnych, niemożliwych do przewidzenia przez stronę na etapie zaistnienia sporu, a będących konsekwencją złożoności zagadnienia prawnego objętego postępowaniem sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie I ACa 496/15 z 29.10.2015 r., Legalis nr 1435257).

Mając na względzie aktualną sytuację majątkową wnioskodawczynie Sąd nie obciążył wnioskodawczynie kosztami zastępstwa procesowego.